

Sygn. akt VI U 1088/15

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 11 października 2016 roku

Sąd Okręgowy w Radomiu VI Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący SSO Jarosław Łuczaj

Protokolant st. sekr. sąd. Marta Gackiewicz

po rozpoznaniu w dniu 26 września 2016 roku w Radomiu

sprawy z wniosku M. G.

przeciwko Prezesowi Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego

o prawo do emerytury rolniczej

na skutek odwołania M. G. od decyzji Prezesa Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego z dnia 3 sierpnia 2015 roku, nr (...)

oddala odwołanie.

SSO Jarosław Łuczaj

Sygn. akt VI U 1088/15

UZASADNIENIE

Dnia 28 sierpnia 2015 roku M. G. złożyła odwołanie od decyzji Prezesa Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego z dnia 3 sierpnia 2015 roku odmawiającej jej prawa do emerytury rolniczej. Podniosła, że od 1966 roku do 5 maja 1988 roku prowadziła gospodarstwo rolne, w związku z czym przysługuje jej prawo do emerytury rolniczej. Wskazała, że nie mogła przedstawić dokumentów potwierdzających fakt odprowadzania składek na Fundusz Emerytalny (...), ponieważ urząd zlikwidował dowody uiszczania składek 5 lat temu. Wniosła o zmianę zaskarżonej decyzji (odwołanie – k. 4-6).

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wniósł o jego oddalenie. Podniesiono, że M. G. (...) ukończyła 71 lat, a w dniu 3 czerwca 2015 roku złożyła wniosek o emeryturę rolniczą. Wskazała następujące okresy podlegania ubezpieczeniu społecznemu rolników oraz okresy podlegające zaliczeniu do tego ubezpieczenia: od 1966 roku do 4 maja 1988 – praca w gospodarstwie rolnym własnym, obecnie pobieranie emerytury z ZUS. W dniu 24 lipca 2015 roku do KRUS wpłynęła informacja z ZUS, iż M. G. pracowała zawodowo w okresach: od 27 maja 1963 roku do 31 maja 1967 roku, od 10 lipca 1967 roku do 31 grudnia 1972 roku, od 1 lutego 1973 roku do 31 maja 1973 roku, od 1 września 1981 roku do 31 lipca 1997 roku oraz od 1 czerwca 1998 roku do 31 maja 1999 roku i okresy te zostały zaliczone do emerytury z ZUS. Zgodnie z przepisem art. 19 ustawy z dnia 20 grudnia 1990 roku o ubezpieczeniu społecznym rolników, emerytura rolnicza przysługuje ubezpieczonemu, który osiągnął wiek emerytalny, tj. dla kobiet urodzonych do 31 grudnia 1952 roku – co najmniej 60 lat i podlegał ubezpieczeniu emerytalno-rentowemu przez okres co najmniej 25 lat z uwzględnieniem art. 20, w myśl którego do okresów ubezpieczenia, wymaganych stosownie do art. 19 ust. 1 pkt 2 i ust. 2 pkt 2 zalicza się okresy: podlegania ubezpieczeniu społecznemu rolników indywidualnych i członków ich rodzin w latach 1983-1990, prowadzenia gospodarstwa rolnego lub pracy w gospodarstwie rolnym po ukończeniu 16 roku

życia, przed dniem 1 stycznia 1983 roku, od których zależy prawo do emerytury zgodnie z przepisami emerytalnymi. Okresów, o których mowa w ust. 1 nie zalicza się do okresów ubezpieczenia, jeżeli zostały one zaliczone do okresów, od których zależy prawo do emerytury lub renty na podstawie odrębnych przepisów. Zgodnie z art. 6 ust. 11 i 14 ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników, za okres ubezpieczenia emerytalno-rentowego rozumie się ubezpieczenie emerytalno-rentowe określone w ustawie. Przez okres podlegania określonemu ubezpieczeniu społecznemu rozumie się tylko takie okresy, za które opłacono przewidziane w odpowiednich przepisach składki na to ubezpieczenie, chyba że w myśl tych przepisów nie istniał obowiązek opłacania składek. W tym stanie sprawy, wobec ustalenia, że powódka nie podległa ubezpieczeniu społecznemu rolników i tym samym nie udowodniła wymaganego okresu ubezpieczenia 25 lat, organ rentowy, w trybie przepisu art. 36 ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników wydana została decyzja odmowna (odpowiedź na odwołanie – k. 11-12).

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny i zważył, co następuje:

M. G., urodzona (...), w dniu 21 września 1999 roku, złożyła w Zakładzie Ubezpieczeń Społecznych Oddział w R. wniosek o emeryturę (wniosek – k. 1-2 akt ZUS nr (...)).

Decyzją z dnia 11 października 1999 roku, nr E (...), Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w R. przyznał M. G. prawo do emerytury od dnia 1 września 1999 roku, tj. od miesiąca, w którym złożono wniosek. Wskazano, że M. G. udowodniła ogólny okres ubezpieczenia w łącznym wymiarze 34 lat, 3 miesięcy i 19 dni, w tym 32 lata, 4 miesiące i 9 dni okresów składkowych oraz 1 rok, 11 miesięcy i 10 dni okresów nieskładkowych, a także ustalono wysokość świadczenia na kwotę 695,91 zł (decyzja ZUS – k. 20 akt ZUS nr (...)).

W dniu 5 czerwca 2015 roku M. G. złożyła w Kasie Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego wniosek o emeryturę rolniczą (wniosek – k. 1 akt KRUS nr (...)).

Decyzją z dnia 3 sierpnia 2015 roku Prezes Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego odmówił M. G. przyznania prawa do emerytury rolniczej wskazując, że nie spełniła warunków określonych w art. 19 ust. 1, 1b, art. 20 ust. 1 i art. 6 ust. 11 i 14 ustawy z dnia 20 grudnia 1990 roku o ubezpieczeniu społecznym rolników, ponieważ nie podlegała ubezpieczeniu emerytalno-rentowemu, a także nie przedstawiła dokumentu potwierdzającego fakt odprowadzania składek na Fundusz Emerytalny Rolników w okresie od 1 lipca 1977 roku do 31 grudnia 1982 roku oraz o podleganiu ubezpieczeniu społecznemu rolników indywidualnych i członków ich rodzin w okresie od 1 stycznia 1983 roku do 4 maja 1988 roku, tym samym nie posiada wymaganych 25 lat ubezpieczenia (decyzja – k. 17 akt KRUS nr(...)).

M. G. zamieszkiwała z rodzicami do 1962 roku. Od dzieciństwa pomagała rodzicom w gospodarstwie przy wykopkach, żniwach, plewiła w ogrodzie, pomagała przy budowie domu. Od momentu ukończenia 16 roku życia pomoc na gospodarstwie rodziców zajmowała jej 7-8 godzin. Od momentu wyprowadzenia się od rodziców do czasu ślubu mieszkała w R. na stacji. W tym czasie pracowała w swoim zawodzie, tj. jako krawcowa. W dniu 16 listopada 1963 roku wyszła za mąż i zamieszkała z mężem w R.. Pierwszą pracę w (...)Społem podjęła w 1963 roku. Gdy wyszła za mąż rodzice dali jej działkę o powierzchni 1,47 ha, dojeżdżała tam co drugi dzień i uprawiała maliny, fasolę, grykę. Gospodarstwo prowadziła do momentu jego sprzedaży w dniu 5 maja 1988 roku, w tym okresie cały czas zamieszkiwała w R. (zeznania wnioskodawczyni oraz świadków S. K., Z. Z. i A. P. – nagranie na płycie CD k. 46).

Powyzszy stan faktyczny był bezsporny i został ustalony na podstawie powołanych dokumentów, które nie były kwestionowane przez strony i nie budziły wątpliwości Sądu, a także na podstawie częściowych zeznań wnioskodawczyni i powołanych na jej wniosek świadków, tj. we wskazanym wyżej zakresie.

Zeznania świadków nie miały praktycznego znaczenia dla rozstrzygnięcia sprawy, bowiem świadkowie ci nie mieli właściwie żadnej wiedzy na temat okoliczności istotnych dla jej rozstrzygnięcia. Ich zeznania, podobnie jak zeznania samej wnioskodawczyni, są one ponadto mało wiarygodne, bowiem dotyczą wydarzeń bardzo odległych w czasie, a świadkowie S. K. i A. P. są rodziną M. G., ich zeznania są więc obarczone brakiem obiektywizmu. Wreszcie

podkreślić należy, że osobowe źródła dowodowe nie znalazły jakiegokolwiek oparcia w dowodach materialnych, np. dokumentach.

Kwestią sporną w niniejszej sprawie było to, czy M. G. spełnia wymogi do nabycia prawa do emerytury rolniczej, a w szczególności czy podlegała rolniczemu ubezpieczeniu emerytalno-rentowemu przez okres co najmniej 25 lat.

Zgodnie z art. 19 ust. 1 pkt 1 i 2 ustawy z dnia 20 grudnia 1990 roku o ubezpieczeniu społecznym rolników (tekst jednolity Dz. U. z 2016 roku poz. 277 z późn. zm.), emerytura rolnicza przysługuje ubezpieczonemu, który spełnia łącznie następujące warunki: osiągnął wiek emerytalny 60 lat (w przypadku wnioskodawczyni) i podlegał ubezpieczeniu emerytalno-rentowemu przez okres co najmniej 25 lat, z zastrzeżeniem art. 20 ustawy. Emerytura rolnicza przysługuje także ubezpieczonemu rolnikowi, który spełnia łącznie następujące warunki: osiągnął wiek 55 lat, jeśli jest kobietą, podlegał ubezpieczeniu emerytalno-rentowemu przez okres co najmniej 30 lat i zaprzestał prowadzenia działalności rolniczej (art. 19 ust. 2 w/w ustawy). Zgodnie zaś z treścią art. 20 ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników, do okresów ubezpieczenia wymaganych zgodnie z art. 19 ust. 1 pkt 2 i ust. 2 pkt 2 zalicza się okresy: podlegania ubezpieczeniu społecznemu rolników indywidualnych i członków ich rodzin w latach 1983-1990, prowadzenia gospodarstwa rolnego lub pracy w gospodarstwie rolnym, po ukończeniu 16 roku życia przed dniem 1 stycznia 1983 roku, od których zależy prawo do emerytury zgodnie z przepisami emerytalnymi (ust. 1). Okresów, o których mowa w ust. 1, nie zalicza się do okresów ubezpieczenia, jeżeli zostały one zaliczone do okresów, od których zależy prawo do emerytury lub renty na podstawie odrębnych przepisów (ust. 2).

Bezspornym jest w sprawie, iż decyzją z dnia 11 października 1999 roku nr E (...) Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w R. przyznał M. G. prawo do emerytury od dnia 1 września 1999 roku. Emerytura ta przyznana została w oparciu o treść art. 27 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tekst jednolity Dz. U. z 2016 roku poz. 887 z późn. zm.), stosownie do którego wymagane było posiadanie przez kobietę wieku co najmniej 60 lat oraz co najmniej 20 lat okresów składkowych i nieskładkowych. Do ustalenia prawa i wysokości emerytury pracowniczej uwzględniono następujące okresy z tytułu zatrudnienia: od 27 maja 1963 roku do 31 maja 1967 roku, od 10 lipca 1967 roku do 31 grudnia 1972 roku, od 1 lutego 1973 roku do 31 stycznia 1976 roku, od 1 kwietnia 1976 roku do 31 maja 1976 roku, od 1 września 1976 roku do 31 stycznia 1977 roku, od 1 kwietnia 1977 roku do 30 listopada 1978 roku, od 1 stycznia 1979 roku do 30 września 1989 roku, od 1 stycznia 1990 roku do 31 lipca 1993 roku, od 1 września 1993 roku do 31 października 1993 roku, od 1 listopada 1993 roku do 30 kwietnia 1994 roku, od 1 maja 1994 roku do 31 maja 1994 roku, od 1 czerwca 1994 roku do 31 lipca 1994 roku, od 1 sierpnia 1994 roku do 31 grudnia 1994 roku, od 1 stycznia 1995 roku do 31 października 1995 roku, od 1 listopada 1995 roku do 31 marca 1996 roku, od 1 kwietnia 1996 roku do 30 czerwca 1996 roku, od 1 lipca 1996 roku do 31 grudnia 1996 roku, od 1 stycznia 1997 roku do 30 czerwca 1997 roku, od 1 lipca 1997 roku do 12 października 1997 roku, od 13 października 1997 roku do 21 kwietnia 1998 roku, od 1 czerwca 1998 roku do 30 września 1998 roku i od 1 października 1998 roku do 31 grudnia 1998 roku (decyzja ZUS k. 20 akt ZUS nr(...); przebieg zatrudnienia k. 15-16 akt ZUS nr(...)).

W niniejszej sprawie wnioskodawczyni wywodzi, że od 1966 roku do 5 maja 1988 roku prowadziła gospodarstwo rolne i z tego tytułu przysługuje jej prawo do emerytury rolniczej. Nawet przyjmując, że po ukończeniu 16 roku życia pracowała w gospodarstwie rolnym rodziców, to już od 1962 roku na stałe zamieszkiwała w R., w 1963 roku założyła własną rodzinę i rozpoczęła aktywność zawodową, wątpliwym jest zatem by wnioskodawczyni pozostawała w takiej dyspozycyjności, by jak twierdzi jednocześnie prowadzić gospodarstwo rolne. Ponadto przesłanką uzyskania prawa do emerytury jest podleganie ubezpieczeniu społecznemu rolników w rozumieniu opłacania składek na to ubezpieczenie, z tym zastrzeżeniem, że obowiązek opłacania przez rolników indywidualnych składek na ubezpieczenie społeczne został wprowadzony ustawą z dnia 27 października 1977 roku o zaopatrzeniu emerytalnym oraz innych świadczeniach dla rolników (Dz. U. Nr 32, poz. 140). Obowiązek ten utrzymały następnie wszystkie późniejsze ustawy dotyczące ubezpieczenia społecznego rolników, rozszerzając go od 1983 roku na domowników.

W niniejszej sprawie brak jest jakichkolwiek materialnych dowodów, by wnioskodawczyni od 1 lipca 1977 roku opłacała składki na Fundusz Emerytalny Rolników, a później na ubezpieczenie społeczne rolników. Co więcej, od 27 maja 1963 roku pozostawała w zatrudnieniu i ZUS przy ustalaniu prawa do emerytury

zaliczył jej okres pracy do 1988 roku. Natomiast w myśl art. 20 ust. 2 w/w. ustawy - okresów takich nie zalicza się, jeżeli zostały zaliczone do okresów, od których zależy prawo do emerytury lub renty na podstawie odrębnych przepisów. W ocenie Sądu okoliczność ta uniemożliwia zaliczenie odwołującej niejako „podwójnie” tego samego okresu z różnych tytułów: na potrzeby uzyskania prawa do emerytury z ZUS i emerytury z KRUS. Zgodnie z poglądem wyrażonym w wyroku Sądu Najwyższego z dnia 2 października 2008 roku (III UK 49/08, <http://www.lexlege.pl/orzeczenie/230098/iii-uk-49-08-wyrok-sadu-najwyzszego-izba-pracy-ubezpieczen-spoecznych-i-spraw-publicznych/>) - nie jest dopuszczalne podwójne zaliczenie tego samego przedziału czasu jako okresu składkowego lub nieskładkowego i zarazem okresu pracy rolniczej. W uzasadnieniu tego wyroku Sąd Najwyższy podniósł, że przepis art. 10 ust. 3 ustawy o emeryturach i rentach z FUS koresponduje z art. 20 ust. 2 ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników, wykluczając możliwość podwójnego uwzględnienia danego okresu, zarówno przy ustalaniu prawa do świadczeń rolniczych jak i świadczeń z powszechnego ubezpieczenia emerytalnego i rentowego (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 20 lutego 1997 roku, II UR 2/97, OSNAPiUS 1997/24 poz. 497).

W konsekwencji wnioskodawczyni nie spełnia warunku posiadania co najmniej 25 lat podlegania ubezpieczeniu emerytalno-rentowemu po wyłączeniu okresów uwzględnionych przez ZUS. Dlatego zasadnie Prezes Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego odmówił jej prawa do emerytury rolniczej.

Biorąc pod uwagę powyższe rozważania, na podstawie art. 477¹⁴ § 1 kpc, Sąd oddalił odwołanie.

SSO Jarosław Łuczaj